

Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Ediția: 2
Data: 22.06.2022
Pag. 1 din 15

Codul de etică al Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți

CODUL DE ETICĂ AL UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

APROBAT	Senatul USARB, proces-verbal nr. 14 din 22.06.2022	Rector	 conf. univ., dr., Natalia GASHIOTI
VERIFICAT	Comisia Juridică, Cenzori și Audit intern	Președintele Comisiei	 conf. univ., dr., Vitale RUSU
ELABORAT	Grupul de lucru constituit prin ordinul Rectorului nr. 02-227 din 28.04.2022	Președintele grupului de lucru	 conf. univ., dr., Valentina PRITCAN

Prezentul document este proprietatea Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți
Este interzisă multiplicarea și difuzarea acestuia fără acordul conducerii Universității

PREAMBUL

Conștientizând vocația socială a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți în calitate de centru al culturii, educației și cercetării, membrii comunității universitare recunosc principiile fundamentale și valorile etice împărtășite de către comunitatea academică internațională în calitate de piloni ai activității universitare.

Considerând că respectarea demnității inerente tuturor membrilor comunității universitare, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului constituie forța motrice a dezvoltării instituționale, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți (în continuare - USARB) se angajează să respecte rigorile înaintate de standardele internaționale și naționale întru a promova valorile și normele ethosului academic: autonomia personală, libertatea și integritatea academică, responsabilitatea individuală.

Codul de etică universitară este asimilat unui contract moral între membrii comunității universitare și comunitatea universitară per ansamblu, contribuind la coeziunea membrilor, la crearea unui climat bazat pe cooperare și competiție, la creșterea prestigiului Universității.

Misiunea Codului de etică universitară constă în ghidarea, atât la nivel instituțional, cât și extra instituțional, a conduitei membrilor comunității universitare: personal administrativ; personal științifico-didactic; personal didactic; personal auxiliar-didactic; personal auxiliar; studenți ai ciclului I, II, III; cursanți.

I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de aplicare, scopul și obiectivele Codului de etică universitară

1. Codul de etică universitară formulează principiile, valorile și normele morale pe care membrii comunității universitare consimt să le respecte, modalitățile de realizare ale acestora, faptele și acțiunile care constituie încălcări ale deontologiei profesionale, precum și sancțiunile aferente.
2. Scopul Codului de etică universitară rezidă în stabilirea unor reguli de conduită unice pentru toți membrii comunității universitare menite să asigure creșterea prestigiului Universității și atingerea finalităților sale existențiale la nivel național și internațional.
3. Obiectivele Codului de etică universitară constau în:
 - a) autodisciplinarea membrilor comunității universitare prin asumarea conținutului acestui Cod;
 - b) asigurarea coeziunii și solidarității membrilor comunității universitare;
 - c) menținerea unui grad înalt de profesionalism în exercitarea atribuțiilor personalului din sistemul de învățământ superior, responsabil de instruire și educație, cercetare și inovare, în mod special ale persoanelor care îndeplinesc funcția de cadre didactice;
 - d) ameliorarea calitativă a relațiilor dintre actorii educaționali;
 - e) cultivarea încrederii în mediul universitar ca mediu de educație și pregătire profesională;
 - f) dezvoltarea și consolidarea culturii instituționale specifice;
 - g) crearea unui climat legal și psihosocial adecvat, bazat pe cooperare și competiție, după reguli corecte și precise;
 - h) reducerea practicilor inadecvate și/sau imorale ce pot apărea în mediul educațional;
 - i) facilitarea promovării și manifestării unor valori și principii aplicabile în mediul universitar, inserabile și în spațiul social;
 - j) sensibilizarea opiniei publice în scopul susținerii valorilor educației și cercetării.
4. Codul de etică universitară vizează angajamentul administrației și subdiviziunilor USARB privind respectarea normelor eticii universitare și deontologiei profesionale de către toți membrii comunității universitare.
5. Codul de etică nu exclude și nu înlocuiește drepturile și obligațiile legale ce revin membrilor comunității universitare în baza altor reglementări naționale/ instituționale.

6. Monitorizarea aplicării Codului de etică universitară este realizată de către Comisia de etică profesională care analizează și soluționează situațiile conflictuale privind abaterile de la normele de etică universitară.

II. PRINCIPIILE FUNDAMENTALE

Articolul 2. Principiile Codului de etică universitară

1. Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți este o instituție apolitică. Afilierea unui membru al comunității universitare la un partid politic este o opțiune strict personală și nu angajează cu nimic instituția sau o subdiviziune a acesteia.
2. Activitatea în cadrul USARB se bazează pe un ansamblu de principii care stabilesc modelele de comportament impuse membrilor comunității universitare: libertate academică; dreptate și echitate; profesionalism și competență; meritocrație; integritate; onestitate și corectitudine; colegialitate; toleranță și politețe; loialitate; transparență; responsabilitate.

Articolul 3. Libertatea academică

1. Libertatea academică este un principiu fundamental al organizării activităților universitare, presupunând, în condițiile învățământului laic, că spațiul universitar este un spațiu liber de orice ingerințe, presiuni și constrângeri de ordin politic, economic și religios, exceptând constrângerile de natură legală, etică și științifică.
2. Membrii comunității universitare au dreptul, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, să-și exprime liber și deschis opiniile științifice și profesionale, respectând standardele legale și morale, fără a fi supuși cenzurii, manipulărilor și persecuțiilor.
3. Libertatea academică individuală implică, în același timp, respectarea libertății academice a tuturor membrilor comunității academice, indiferent de poziția lor în ierarhia profesională, de convingerile politice și religioase personale, care reprezintă viziuni/ opinii private ale membrilor comunității universitare și care nu pot fi impuse altora prin abuz de putere și autoritate.

Articolul 4. Dreptatea și echitatea

1. Dreptatea și echitatea presupune tratament corect și echitabil față de toți membrii comunității universitare, asigurând egalitatea de șanse, indiferent de gen, vârstă, rasă, naționalitate, limbă, etnie, dizabilitate, orientare sexuală, religie, categorie socială, stare materială sau mediu de proveniență etc.
2. Universitatea pledează pentru nediscriminare și egalitate de șanse privind accesul la studii; angajare și promovare; eliminarea conflictelor de interese; prevenirea și combaterea oricărei forme de corupție, favoritism și nepotism.

Articolul 5. Profesionalismul și competența

1. Profesionalismul și competența în mediul universitar presupun competitivitate și orientare spre excelență în activitatea studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului administrativ și de conducere.
2. Membri comunității universitare, indiferent de domeniul de activitate, își vor îndeplini prerogativele funcționale cu înalt profesionalism, având pregătirea corespunzătoare și fructificând-o plenar, în orice împrejurare.
3. În cazul personalului academic profesionalismul se manifestă prin: dedicarea față de cariera academică; performanță în realizarea activităților didactice, științifice și de cercetare; calitatea materialelor științifice, științifico-didactice și didactice; ghidarea studenților în vederea pregătirii profesionale; participarea la activități extracurriculare și/sau sociale la nivel instituțional și extra-instituțional etc.

4. În cazul studenților, competitivitatea se exprimă prin rezultatele academice și științifice, prin implicarea în activități extracurriculare și/sau sociale la nivel instituțional și extra-instituțional.
5. Universitatea se angajează:
 - a) să cultive un mediu propice pentru cercetare și competitivitate;
 - b) să susțină solidaritatea colegială, loialitatea competițională, profesionalismul cadrelor didactice, științifico-didactice și cercetătorilor care sunt dăruiți profesiei și domeniului în care își desfășoară activitatea, asumându-și totodată datoria morală de a contribui în mod esențial la o cât mai bună pregătire a studenților;
 - c) să dezvolte programe de studii menite să conducă la evoluția cunoașterii și la formarea de specialiști competitivi pe piața muncii;
 - d) să încurajeze și recompenseze orientarea spre calitate științifică, pedagogică, îndeosebi spre excelență a profesorilor, cercetătorilor, studenților și programelor de cercetare și de studii;
 - e) să promoveze inițiativa și curiozitatea științifică;
 - f) să încurajeze și recompenseze eficiența, calitatea și excelența profesională la nivel managerial, didactic și administrativ;
 - g) să acționeze împotriva imposturii, amatorismului, superficialității, dezinteresului și plafonării, veleitarismului și voluntarismului.

Articolul 6. Meritocrația

1. Meritocrația reprezintă recunoașterea, cultivarea și aprecierea la nivel instituțional a meritelor individuale și colective, care conduc la realizarea misiunii USARB și creșterea prestigiului Universității la nivel regional, național și internațional.
2. Recompensarea meritelor se face în funcție de atașamentul și dedicarea față de profesie și studiu, față de USARB și membrii comunității academice, în funcție de talent și efort propriu, creativitate, eficiență și performanță, în mod diferențiat pentru categoriile de personal de către Senat, Consiliul de Administrație, Consiliile Facultăților.

Articolul 7. Integritatea

1. Integritatea este cerință etică majoră pe care USARB o pretinde tuturor membrilor comunității universitare, reflectată prin acțiuni oneste, corecte, etice, prin dezvoltarea încrederii în procesul de luare și realizare a deciziilor în întreaga activitate a Universității.
2. Integritatea înseamnă o poziție fermă privind combaterea corupției și evitarea situațiilor care pot implica acte de corupție, cât și în ce privește existența oricărei forme de hărțuire, precum și a situațiilor de intervenție a conflictelor de interese și incompatibilităților.
3. Conflictul de interese reprezintă situația dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale membrilor comunității universitare (personalul de conducere, personalul academic, personalul administrativ, studenții), în calitatea lor de persoane private, ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit statutului lor.
4. Soluționarea conflictului de interese se efectuează prin examinarea situației de conflict de interese, prin determinarea și aplicarea soluției adecvate pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese, potrivit cadrului legal în vigoare.
5. Întru evitarea promovării intereselor personale și asigurarea respectării interesului public, orice membru al comunității academice respectă restricția de desfășurare a activității profesionale în raporturi ierarhice nemijlocite cu soțul/ soția, rude directe (părinte, frate/soră, fiu/fiică, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) sau rude prin afinitate (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).
6. Membrii comunității universitare se află în conflict de interese dacă se regăsesc în una dintre următoarele situații:

- a) sunt chemați să rezolve o cerere/ un demers, să încheie direct sau prin intermediul unei terțe persoane un act administrativ/ juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu;
 - b) participă în cadrul aceleiași comisii/ grupuri de lucru/ organe de conducere, având calitatea de soț, afin sau rudă până la gradul III inclusiv.
7. În cazul apariției unui conflict de interese, membrii comunității universitare sunt obligați:
- a) să informeze șeful ierarhic/ ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese potențial/ real/ consumat în care se află sau s-a aflat;
 - b) să se abțină de la rezolvarea cererii/ demersului, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul administrativ/ juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei pînă la soluționarea conflictului de interese.
8. Membrii comunității universitare, care ocupă funcții de conducere, de control sau de evaluare ori candidează pentru ocuparea unei astfel de funcții vor depune o declarație pe propria răspundere referitoare la incompatibilități și conflictele de interese.
9. Răspunderea pentru rezolvarea situațiilor de incompatibilitate și de conflicte de interese revin conducătorilor subdiviziunilor și Rectorului USARB, iar încălcarea dispozițiilor privind cazurile de incompatibilitate și conflicte de interese vor fi sancționate conform legislației în vigoare.

Articolul 8. Onestitatea și corectitudinea

1. Universitatea promovează onestitatea și corectitudinea prin protejarea obiectelor proprietății intelectuale și sancționarea fraudelor intelectuale și/sau de contrafacere; asigurarea unui proces instructiv-educativ centrat pe obiectivitate și conștiinciozitate din partea actorilor educaționali; solicitarea unui comportament decent și integru membrilor comunității universitare.

Articolul 9. Colegialitatea

1. Colegialitatea presupune colaborarea membrilor comunității universitare, în spirit de colegialitate și respect reciproc, în scopul creării și menținerii în mediul universitar al unui climat favorabil unor relații armonioase, echilibrate și raționale.
2. Colegialitatea implică:
 - a) o conduită respectuoasă față de fiecare membru al comunității universitare, iar încălcarea acestei obligații de către o persoană nu conferă celui lezat dreptul de a adopta o conduită similară;
 - b) cooperare, susținere și bună credință între membrii comunității universitare în cadrul activităților didactice, științifice, administrative etc.;
 - c) respect reciproc între membrii comunității universitare indiferent de diferențele de ordin lingvistic, religios și social;
 - d) înțelegere, respect și sprijin pentru persoanele cu nevoi speciale;
 - e) confidențialitate privind datele și informațiile cu titlu privat transmise de un membru al comunității universitare unui alt membru.

Articolul 10. Toleranța și politețea

1. Toleranța, respectul și politețea presupun un mediu universitar favorabil pentru studiu și cercetare, în egală măsură, tuturor membrilor comunității universitare, lipsit de orice manifestare și formă de hărțuire, exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare, în care rezolvarea disputelor se axează pe argumente raționale, fără utilizarea unui limbaj vulgar sau acțiuni care reprezintă atacuri la persoană.

2. Membrii comunității universitare trebuie să manifeste un comportament tolerant față de diferențele între oameni, opinii, credințe, convingeri, preferințe intelectuale, bazat pe amabilitate, înțelegere, solidaritate, sollicitudine și promptitudine.

Articolul 11. Loialitatea

1. Loialitatea presupune obligația fiecărui membru al comunității universitare de a acționa în interesul Universității, de a colabora și de a contribui la realizarea strategiilor și politicilor universitare, în vederea realizării misiunii și creșterii competitivității Universității.
2. Loialitatea se manifestă prin atașament față de instituție și valorile promovate de aceasta, adeziune conștientă față de obiectivele instituției, respect și onestitate în relațiile de subordonare și interpersonale, conștiinciozitate în îndeplinirea atribuțiilor, respectarea angajamentelor asumate, asigurarea confidențialității în serviciu.

Articolul 12. Transparența

1. Transparența se manifestă prin garantarea accesului la informație de interes public privind toate procesele universitare (admitere, angajare, promovare, luare de decizii etc.) pentru toți salariații, studenții, absolvenții, partenerii Universității și publicul larg, asigurând o informare exhaustivă și veridică.
2. Asigurarea transparenței se realizează prin plasarea informației de interes public pe pagina web USARB (<https://usarb.md/>) și alte mijloace de informare în masă privind: actele normative instituționale; condițiile de selectare, termenele și rezultatele concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante; metodologiile și rezultatele admiterii, evaluării și promovării studenților; informațiile privind taxele de studii și repartizarea locurilor în căminele studențești etc.
3. Nu constituie încălcare a principiului transparenței garantarea de către comunitatea universitară, în limitele legislației în vigoare, a securității datelor cu caracter personal și informațiilor confidențiale obținute în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Articolul 13. Responsabilitatea

1. Universitatea încurajează responsabilitatea personală și profesională, impunând asumarea răspunderii fiecărui membru al comunității universitare pentru acțiunile sau inacțiunile sale, manifestate la toate nivelurile relaționale existente în Universitate și în exteriorul acesteia.
2. Membrii comunității universitare sunt încurajați să fie activi și să se implice în problemele profesionale, economice și sociale ale comunității universitare, locale și ale societății, manifestând atitudini pozitive și un comportament civic responsabil din punct de vedere social.
3. Membrii comunității universitare au dreptul la comentarii publice pe care le pot face în nume personal, iar comentariile publice în legătură cu Universitatea le pot face numai persoanele cu funcții de conducere sau membrii împuterniciți de conducerea USARB.
4. Membrilor comunității universitare le este garantat dreptul la critică constructivă și argumentată, fără a fi realizată în mod abuziv sau în scop de denigrare. Examinarea nemulțumirilor (petițiilor) se va realiza în cadrul catedrelor, decanatelor, consiliilor/comisiilor, senatului, rectoratului, și numai dacă acestea nu au fost soluționate, petiționarii își pot externaliza problema, revendicându-și drepturile la organele competente.
5. Respectarea dispozițiilor prezentului Cod îi revine fiecărui membru al comunității universitare, iar încălcarea prevederilor acestuia atrag răspunderea în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și reglementările interne ale Universității.

III. NORMELE DE CONDUITĂ ÎN COMUNITATEA UNIVERSITARĂ

Articolul 14. Normele de conduită

În vederea asigurării unui proces educațional de calitate în cadrul USARB, membrii comunității universitare au obligația de a cunoaște, respecta și aplica un set de norme de conduită care vizează:

- a) relațiile între angajații USARB;
- b) relațiile între angajații USARB și studenți;
- c) relațiile între studenți;
- d) conduita managerială;
- e) relațiile cu partenerii instituției.

Articolul 15. Normele de conduită în relațiile dintre angajații USARB

În relațiile cu colegii, personalul managerial, științifico-didactic, didactic, auxiliar-didactic, auxiliar vor respecta și aplica norme de conduită care vizează:

- a) Consolidarea relațiilor colegiale prin:
 - promovarea relațiilor profesionale axate pe respect, onestitate, solidaritate, cooperare, corectitudine, toleranță, evitarea denigrării, sprijin reciproc, confidențialitate, competiție loială;
 - dezvoltarea continuă a competențelor profesionale, în vederea atingerii unor standarde superioare de calitate în activitatea didactică și de cercetare; promovarea activității de mentorat prin care o persoană cu experiență (mentorul) oferă sprijin, ajutor și schimb de experiență și cunoștințe unei alte persoane pentru a-i favoriza dezvoltarea profesională și achiziția de competențe sau cunoștințe;
 - evitarea practicării oricărei forme de discriminare sau îngrădirea libertății de opinie, vizând activitatea profesională în relațiile cu ceilalți colegi;
 - abținerea de la discuții privind convingerile politice și religioase în cadrul ședințelor, întrunirilor formale și informale, manifestărilor organizate la nivel instituțional.
- b) Creșterea prestigiului și autorității personalului din învățământ prin:
 - excluderea afirmațiilor, aprecierilor sau acțiunilor care ar afecta imaginea profesională și/sau socială a oricărui angajat USARB, cu excepția situațiilor prevăzute de actele normative în vigoare (evaluările de personal, comisia de concurs, comisia de audit, comisia de etică etc.);
 - încurajarea reacției publice (prin drept la replică, discurs public, întrunire etc.) atunci când o anumită situație creată de către membrii comunității universitare sau de către oricine altcineva din afara acesteia afectează imaginea instituției, sistemului de învățământ, oricărui membru al comunității universitare.
- c) Excluderea factorilor care pot afecta integritatea profesională, precum: actele de corupție și cele conexe corupției; conflictul de interese; fraudă intelectuală; solicitarea de servicii personale de orice tip de la colegi care sunt sau urmează să fie în proces de evaluare, angajare sau promovare etc.

Articolul 16. Normele de conduită în relațiile dintre angajații USARB și studenți

În relațiile cu studenții, angajații USARB respectă și aplică următoarele norme de conduită:

- a) Ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale a studenților prin:
 - supravegherea permanentă a acestora pe tot parcursul activităților universitare precum și în cadrul celor organizate de instituția de învățământ în afara acesteia, în vederea asigurării depline a securității tuturor celor implicați în aceste acțiuni;
 - neadmiterea tratamentelor și pedepselor degradante, a discriminării sub orice formă și aplicării niciunei forme de violență fizică sau psihică;
 - asigurarea protecției fiecărui student prin denunțarea formelor de violență fizică exercitate asupra acestora, a oricărei forme de discriminare, abuz, neglijență sau de exploatare a studenților;
 - neadmiterea oricăror forme de abuz sexual, emoțional sau spiritual.

- b) Protecția datelor cu caracter personal și respectarea confidențialității privind viața privată a studenților.
- c) Neadmiterea propagandei xenofobe, misogine, șovine, naționaliste, politice, religioase, militariste în procesul educațional și implicarea studenților în acțiuni politice (mitinguri, demonstrații, pichetări) de către persoanele responsabile de instruirea și educația studenților, în cadrul instituției de învățământ sau în afara acesteia.
- d) Excluderea din relațiile cu studenții a oricărei forme de discriminare, asigurarea egalității de șanse și promovarea principiilor educației incluzive.
- e) Respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui student.
- f) Interzicerea oricăror activități care generează corupție sau acte conexe corupției cum ar fi:
 - primirea sau solicitarea de la studenți/ membrii familiilor lor/ persoane terțe a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;
 - inițierea sau organizarea proceselor de colectare de la studenți/ membrii familiilor lor/ persoane terțe a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite;
 - impunerea unor activități extracurriculare contra plată, cadouri sau altor favoruri;
 - fraudarea evaluărilor de orice tip contra bani, alte foloase materiale sau avantaje necuvenite;
 - traficul de influență și favoritismul în procesele de instruire și de evaluare.

Articolul 17. Normele de conduită în relațiile dintre studenți

În relațiile cu colegii, studenții ciclului I, II, III, cursanții vor respecta și aplica norme de conduită care vizează:

- a) promovarea spiritului de colegialitate și respect între toți studenții instituției bazat pe onestitate, solidaritate, cooperare, corectitudine, toleranță, evitarea denigrării, sprijin reciproc, confidențialitate, nediscriminare;
- b) medierea pe cale amiabilă a conflictelor sau disputelor ce pot apărea în relațiile dintre studenți, evitându-se un comportament, limbaj sau ton necorespunzător;
- c) evitarea oricăror forme de fraudă, cum ar fi: preluarea lucrărilor, proiectelor sau a lucrului individual efectuat de alți colegi și raportarea acestora ca rezultate proprii; substituirea lucrărilor sau a identității acestora; plagiatul (copiatul) total sau parțial la evaluări etc.;
- d) promovarea spiritului de competiție loială, în toate activitățile universitare (învățare, evaluare, cercetare, culturale, sportive etc.);
- e) evitarea oricăror forme de discriminare axate pe criterii, cum ar fi: sexul, etnia, religia, categoria socială, stare socială sau mediu de proveniență, precum și îngrădirea libertății de exprimare în relațiile cu ceilalți colegi;
- f) abținerea de la discuții privind convingerile politice și religioase în cadrul activităților curriculare și extracurriculare organizate la nivel instituțional;
- g) neadmiterea tratamentelor inumane, crude sau degradante și a violență fizice, verbale sau psihice etc.

Articolul 18. Normele de conduită managerială

1. Personalul de conducere respectă și aplică următoarele norme de conduită managerială:
 - a) respectarea criteriilor unui management eficient al resurselor;
 - b) promovarea standardelor profesionale și morale specifice;
 - c) aplicarea obiectivă a reglementărilor legale și a normelor etice;
 - d) evaluarea corectă conform prevederilor din fișa postului;
 - e) recrutarea și selectarea personalului în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;
 - f) interzicerea oricărei forme de constrângere ilegală și/sau ilegitimă, din perspectiva funcției deținute;
 - g) respingerea oricărei forme de abuz în exercitarea autorității;

- h) interzicerea oricărei forme de hărțuire a angajaților, indiferent de statutul și funcția persoanei care a comis hărțuirea;
 - i) exercitarea atribuțiilor ierarhic-superioare, din perspectiva exclusivă a evaluării, controlului, îndrumării și consilierii manageriale corecte și obiective.
2. Protecția datelor cu caracter personal ale studenților și angajaților instituției de învățământ.
3. Desfășurarea de activități anticorupție cum ar fi:
- a) identificarea și sancționarea angajaților care primesc sau solicită de la studenți/ membrii familiilor lor bani, cadouri sau servicii, indiferent de destinația declarată a acestora;
 - b) identificarea, soluționarea situațiilor de conflict de interese și sancționarea angajaților care nu-și declară conflictele de interese;
 - c) luarea la evidență contabilă a tuturor bunurilor materiale, primite cu titlu de donație de la persoanele fizice sau juridice.

Articolul 19. Normele de conduită în relațiile cu partenerii instituției

În relația cu partenerii USARB, membrii comunității universitare vor respecta și aplica următoarele norme de conduită:

- a) colaborare, parteneriat și sprijin reciproc, în scopul furnizării unor servicii educaționale de calitate cu: instituțiile/ reprezentanții comunităților locale, regionale, naționale și internaționale; organizațiile neguvernamentale ce au ca obiect de activitate educația; agenții economici; angajatorii etc.
- b) realizarea colaborării cu partenerii enumerați la lit.a) exclude angajarea în activități care să conducă la prozelitism religios, partizanat politic, precum și alte acțiuni care pun în pericol integritatea fizică și morală a membrilor comunității universitare sau care permit exploatarea prin muncă a acestora;
- c) responsabilitate și transparență în furnizarea de informații cu caracter public către instituțiile cointeresate.

IV. ABATERILE DE LA CODUL DE ETICĂ UNIVERSITARĂ ȘI SANȚIONAREA LOR

Articolul 20. Abaterile de la normele de etică

Constituie abateri de la normele de etică și se sancționează comportamentele, acțiunile și inacțiunile membrilor comunității universitare contrare normelor de conduită universitară prevăzute în art.15-19, precum și încălcarea principiilor enunțate în art.3 din prezentul Cod.

Articolul 21. Încălcarea principiilor de etică universitară

1. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului libertății academice:
- a) limitarea sub orice formă a activităților de educație, cercetare, inovare, administrative ori a altor activități din Universitate;
 - b) propaganda cu caracter politic desfășurată în interiorul sau în legătură cu acțiuni ale Universității sau utilizând infrastructura acesteia;
 - c) prozelitismul religios;
 - d) promovarea unor doctrine sau idei cu caracter extremist, rasist sau xenofob;
 - e) defăimarea Universității de către membrii comunității universitare;
 - f) atacurile la persoană, afirmațiile defăimătoare, criticile nefondate la adresa altor membri ai comunității universitare.
2. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului dreptății și echității:
- a) tratamentele discriminatorii față de membrii comunității universitare axate pe criterii precum: genul, vârsta, rasa, naționalitatea, limba, etnia, dizabilitatea, orientarea sexuală, religia, categoria socială, starea materială sau mediul de proveniență etc.
 - b) nedeclararea conflictelor de interese;
 - c) favorizarea corupției și actelor conexe corupției;
 - d) favoritismul sub orice formă;

- e) participarea la luarea deciziilor privind achizițiile publice a persoanelor care au interese materiale în societățile comerciale implicate în tranzacții cu Universitatea;
 - f) tolerarea practicilor privind obținerea de avantaje în procesul de evaluare, angajare sau avansare în funcție.
3. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului competenței și profesionalismului:
- a) încredințarea de activități didactice spre a fi predate de către persoane care nu dețin calificarea profesională corespunzătoare;
 - b) consacrarea unei părți importante din timpul alocat activităților didactice și științifice unor discuții fără legătură cu tematica cursului sau manifestării științifice;
 - c) interpretarea intenționat eronată a rezultatelor unei cercetări în vederea fundamentării unei teorii pe care cel în cauză o susține;
 - d) raportarea negativă la colegi și la rezultatele lor în cadrul propriilor activități de predare;
 - e) obligarea studenților de a-și însuși exclusiv punctul de vedere al cadrului didactic sau refuzul de a lua în discuție, pe bază de argumente, alte puncte de vedere exprimate în aceeași chestiune;
 - f) abordarea de către cadrul didactic doar a unei părți din materie, respectiv doar a aspectelor care îl interesează personal;
 - g) alegerea unor modalități de examinare în dezacord cu obiectivele unității de curs;
 - h) consacrarea timpului alocat activităților de muncă unor activități care nu au legătură cu activitatea de muncă, conform fișei postului;
 - i) refuzul nejustificat de a îndeplini anumite sarcini de muncă alocate de către superiori, sub rezerva legalității și care fac parte din sfera de competență a membrului comunității universitare respectiv, din motivul că acestea nu sunt prevăzute expres în fișa postului.
4. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului integrității:
- a) în sfera relațiilor personal academic - student:
 - pretinderea sau acceptarea de favoruri de orice natură, inclusiv sexuală;
 - pretinderea sau acceptarea de cadouri sau alte foloase materiale;
 - împrumutul de bani între personalul academic și studenți;
 - prestarea de către personalul academic a unor activități remunerate în favoarea studentului, a soțului/soției acestuia ori a unei rude până la gradul III, fără un temei legal;
 - prestarea de către student a unor activități remunerate sau neremunerate în favoarea personalului academic, a soțului/soției acestuia ori a unei rude până la gradul III, fără un temei legal.
 - b) în activitatea de cercetare științifică:
 - acceptarea și menționarea în calitate de autori ai unei lucrări a persoanelor care nu au participat efectiv la elaborarea acesteia;
 - neindicarea sursei din care a fost preluată o idee, o expresie, un rezultat al unei cercetări anterioare, indiferent dacă acestea au fost sau nu publicate, regulă care se aplică și elementelor preluate din lucrări de orice natură ale studenților sau doctoranzilor, utilizate ulterior de un cadru didactic în propriile cercetări;
 - nerecunoașterea explicită a contribuției oricărei persoane care a participat în mod real la o activitate de cercetare;
 - nedenunțarea oricărei forme de fraudă intelectuală sau academică.
 - c) în activitatea managerială:
 - fraudarea procedurilor de recrutare, angajare, evaluare, promovare a membrilor comunității universitare;
 - îndeplinirea cu rea-credință și în detrimentul Universității a oricărei responsabilități administrative;

- refuzul de a transmite prin act de predare-primire a mijloacelor și documentelor specifice executării atribuțiilor de serviciu conform fișei de post de către fostul către noul titular al funcției;
 - furnizarea de informații distorsionate și cu încălcarea termenelor către conducerea Universității și/sau către toate structurile îndreptățite să le ceară.
- d) În activități care generează conflicte de interese:
- implicarea în procesele universitare la care participă soțul/ soția, rude directe (părinte, frate/soră, fiu/fiică, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) sau rude prin afinitate (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră), precum: concursuri de admitere; comisii de evaluare a studenților; conducerea tezelor/ proiectelor de an, de licență, de master, de doctor; activități de evaluare a personalului de conducere, științifico-didactic, didactic, de cercetare, auxiliar, auxiliar-didactic, a studenților ciclului I, II, III, cursanților; concursuri pentru ocuparea posturilor; comisii de analiză și recepție a lucrărilor din contractele de cercetare științifică/ prestare a lucrărilor sau serviciilor; comisii de cercetare disciplinară, de etică și control (audit); comisii de atribuire de burse, premii, recompense, titluri și grade onorifice; comisii de achiziții; comisii de doctorat etc.
5. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului onestității și corectitudinii:
- a) fraudarea sub orice formă a activităților de predare, învățare, evaluare, cercetare și inovare ori a altor activități din Universitate;
 - b) plagiatul – preluarea integrală sau parțială a unui material realizat de un alt autor și prezentarea lui ca aparținând propriei persoane, însoțită de dovada clară a plagierii prin indicarea textului preluat;
 - c) copiatul – înșelăciunea, care se referă la fapta sau tentativa de a folosi sprijin neautorizat din partea unor persoane, folosirea unor materiale de documentare interzise în timpul examinării etc.;
 - d) confecționarea sau fabricarea de date și rezultate – utilizarea unor date improvizate într-o cercetare sau experiment, modificarea intenționată a datelor unui experiment sau unei cercetări, citarea unor articole inventate;
 - e) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
 - f) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare, prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor cercetători;
 - g) neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
 - h) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unuia sau mai multor coautori care nu au contribuit semnificativ la publicație ori excluderea unor coautori care au contribuit semnificativ la publicație;
 - i) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unei persoane fără acordul acesteia;
 - j) publicarea neautorizată de către autori a unor rezultate, ipoteze, teorii ori metode științifice nepublicate;
 - k) copiatul în cadrul evaluărilor cunoștințelor, precum și substituirea lucrărilor sau a persoanelor examinate;
 - l) modificarea datelor din dosarul personal de concurs/ angajare și includerea unor date false în CV-ul personal;
 - m) facilitarea oricărei forme de înșelăciune de către orice persoană;
 - n) avantajele obținute prin mijloace ilicite, precum:
 - ascunderea unor informații care au utilitate publică pentru toți membrii comunității;
 - împiedicarea unor colegi sau concurenți să-și concentreze eforturile în scopul desfășurării unor activități programate;
 - subminarea poziției sau activității unor colegi sau concurenți prin distrugerea materialelor de informare și documentare etc.
6. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului colegialității:

- a) tratamentul discriminatoriu a persoanelor, bazată explicit ori implicit, pe criterii irelevante de evaluare precum: locul de muncă, specializarea sau/și forma de învățământ absolvită; rasa; etnia; sexul; convingerile politice; convingerile religioase etc.;
 - b) violența și hărțuirea în calitate de comportamente degradante, intimidante sau umilitoare care urmăresc sau duc la afectarea capacității unei persoane de a-și desfășura în mod firesc activitățile profesionale și de studiu sau de a-și exercita drepturile, indiferent de formele în care s-ar putea manifesta acestea;
 - c) comportamentul insultător, manifestat prin expresii injurioase, umilitoare, intimidante etc.;
 - d) calomnierea unui coleg, a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor cercetărilor acestuia;
 - e) concurența neloială interpersonală, intra și/sau intergrupală, formală și/sau informală;
 - f) formularea în fața studenților a unor comentarii lipsite de respect privind pregătirea profesională, ținuta morală sau viața privată a unui coleg, inclusiv îndrumarea studenților să nu urmeze un curs al unui coleg;
 - g) formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg;
 - h) utilizarea și dezvăluirea în activitatea didactică sau de cercetare a informațiilor transmise cu titlu confidențial de un alt coleg (date personale, experiențe trăite etc.);
 - i) nerespectarea confidențialității privind situația școlară, socială, medicală a oricărui student;
 - j) promovarea sau tolerarea unor comportamente dintre cele descrise în acest articol de către conducerea facultăților, departamentelor sau subdiviziunile administrative.
7. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului toleranței și politeții:
- a) manifestările necolegiale, lipsite de respect;
 - b) manifestările misogine, misandrice, rasiste, șovine, xenofobe, homofobe și de hărțuire sexuală;
 - c) manifestările de invidie, ură, cinism, vanitate, lipsă de amabilitate, dezinteres;
 - d) folosirea limbajului necenzurat în mediul academic;
 - e) practicarea unor atitudini și comportamente indecente, insultătoare sau obscene;
 - f) purtarea unor ținute vestimentare indecente în spațiile Universității;
 - g) ingerințele în exercitarea drepturilor membrilor comunității universitare.
8. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări a principiului de loialitate:
- a) desfășurarea de acțiuni menite să ducă la pierderea unor drepturi patrimoniale sau nepatrimoniale dobândite în mod legal de către Universitate;
 - b) sfătuirea studenților să abandoneze cursurile Universității în favoarea unei alte instituții de învățământ;
 - c) angajarea în afara Universității în activități care afectează în mod semnificativ timpul consacrat atribuțiilor de serviciu ale persoanei în cauză;
 - d) desfășurarea de acțiuni menite să discrediteze Universitatea sau să afecteze imaginea și prestigiul acesteia.
9. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului transparenței:
- a) divulgarea datelor cu caracter personal și a informațiilor privind viața privată fără acordul membrilor comunității universitare;
 - b) formularea întrebărilor în cadrul interviurilor, probelor de concurs și examenelor de promovare privind viața personală a candidaților;
 - c) ascunderea, falsificarea sau denaturarea informațiilor de interes public la care au dreptul membrii comunității universitare și toți cei interesați.
10. Constituie abateri de la normele de etică și încălcări ale principiului responsabilității:
- a) participarea la activitățile universitare și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sub influența alcoolului, substanțelor narcotice, psihotrope ori a altor substanțe halucinogene;

- b) păstrarea și comercializarea în spațiul universitar a bunurilor interzise conform legii (arme, substanțe explozive, băuturi alcoolice, droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare etc.);
- c) dezinformarea;
- d) calomnierea;
- e) denigrarea publică a instituției și a membrilor comunității universitare;
- f) intrarea neautorizată în spațiile în care accesul este reglementat prin măsuri speciale;
- g) folosirea abuzivă a calității de membru al comunității universitare;
- h) orice alte fapte prin care sunt încălcate regulamentele instituționale etc.

Articolul 22. Sancțiunile pentru încălcarea Codului de etică universitară

1. Sancțiunile disciplinare pentru încălcarea Codului de etică universitară și a actelor normative naționale și instituționale pot fi aplicate doar în baza ordinului Rectorului USARB, la propunerea Comisiei de etică profesională, în termen de 15 zile de la emiterea deciziei Comisiei.
2. Sancțiunile care pot fi aplicate salariaților USARB sunt următoarele:
 - a) avertisment;
 - b) mustrare;
 - c) mustrare aspră;
 - d) concedierea.
3. Sancțiunile care pot fi aplicate studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cursanților sunt următoarele:
 - a) avertisment;
 - b) mustrare;
 - c) mustrare aspră;
 - d) pierderea locului în căminele USARB;
 - e) exmatricularea, cu drept de reînmatriculare la USARB;
 - f) exmatricularea, fără drept de reînmatriculare la USARB.
4. Sancțiunile propuse de Comisia de etică profesională trebuie să fie proporționale cu abaterea comisă și cu prejudiciul cauzat de aceasta.
5. În cazul comiterii abaterilor grave care cad sub incidența legislației contravenționale sau penale Rectorul USARB poate sesiza organele competente.

V. COMISIA DE ETICĂ PROFESIONALĂ

Articolul 23. Constituirea Comisiei de etică profesională

1. Monitorizarea și coordonarea aplicării principiilor și normelor de conduită consacrate în Codul de etică universitară este asigurată de Comisia de etică profesională (în continuare - Comisia), care este un organ specializat al Senatului USARB și activează în baza propriului Regulament de funcționare.
2. În temeiul Regulamentului de organizare și funcționare a Senatului USARB, componența nominală a Comisiei este propusă de Biroul Senatului, fiind aprobată în baza hotărârii Senatului prin vot deschis, cu majoritatea simplă de voturi, pentru un mandat sincronizat cu mandatului acestuia.
3. În calitate de membri ai Comisiei de etică profesională vor fi desemnate persoane cu reputație ireproșabilă și autoritate morală.
4. Comisia este alcătuită din 9 membri, după cum urmează: șase reprezentanți din partea personalului academic; un reprezentant al personalului auxiliar-didactic; un reprezentant al studenților; un reprezentant al Organizației sindicale a lectorilor și colaboratorilor.
5. La prima ședință după constituire, Comisia își alege prin vot direct președintele, vicepreședintele și secretarul.
6. Mandatul membrilor Comisiei de etică profesională încetează în următoarele cazuri:
 - a) retragerea mandatului de către Senatul universitar;

- b) declararea incapacității sau decesului senatorului;
- c) prin demisie;
- d) prin pierderea calității de membru al Senatului universitar;
- e) încetarea sau modificarea raporturilor de muncă cu USARB;
- f) în urma aplicării unor sancțiuni disciplinare privind încălcarea normelor de conduită universitară.

Articolul 24. Atribuțiile Comisiei de etică profesională

1. Comisia de etică profesională are următoarele atribuții:
 - a) monitorizarea aplicării Codului de etică universitară;
 - b) autosesizarea în cazurile de încălcare a prevederilor Codului de etică universitară;
 - c) analizarea și soluționarea sesizărilor privind abaterile de la etica universitară;
 - d) informarea Rectorului USARB privind abaterile de la prevederile Codului de etică universitară;
 - e) înaintarea recomandărilor către Rectorul USARB privind aplicarea sancțiunilor în urma constatării abaterilor de la Codul de etică universitară;
 - f) propunerea amendamentelor la Codul de etică universitară;
 - g) întocmirea și prezentarea Senatului USARB, la solicitare, a rapoartelor privind situația respectării normelor eticii universitare și deontologiei profesionale de către membrii comunității universitare.

Articolul 25. Procedura de sesizare sau autosesizare a Comisiei de etică profesională

1. Orice persoană poate sesiza Comisia de etică profesională despre abaterile săvârșite de către membrii comunității universitare, în termen de 30 zile din momentul săvârșirii abaterii, prin depunerea unei sesizări scrise la Cancelaria USARB, fiind ulterior remise spre examinare Comisiei.
2. Vor fi înregistrate de către Cancelaria USARB doar sesizările:
 - a) semnate de către autorul sesizării cu indicarea datelor de identificare ale acestuia (nume, prenume, adresă, telefon);
 - b) în care sunt indicate numele și prenumele persoanei/ persoanelor prezumate de comiterea abaterii;
 - c) în care sunt indicate circumstanțele comiterii abaterii (locul și data săvârșirii abaterii, eventualii martori, alte probe).
3. Din momentul recepționării sesizării de către Comisia de etică profesională, în termen de 5 zile, acesta va informa în formă scrisă autorul sesizării, dacă demarează sau nu procedura de examinare a sesizării.
4. Decizia Comisiei de etică profesională se comunică în formă scrisă autorului sesizării după data finalizării examinării acesteia, dar nu mai târziu de 30 zile de la data depunerii sesizării la Cancelaria USARB.
5. Autosesizarea Comisiei de etică profesională se realizează la propunerea președintelui sau a unui membru al Comisiei, prin vot direct, secret și liber exprimat, cu votul a 2/3 din numărul total al membrilor. Membrii Comisiei, care din motive întemeiate, nu pot participa la ședința în care se votează, pot lăsa votul secretizat la secretariatul Comisiei.

Articolul 26. Procedura de examinare a sesizărilor

Procedura de examinare a sesizărilor privind încălcarea Codului de etică universitară este reglementată prin Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de etică profesională.

VI. DISPOZIȚII FINALE

1. Codul de etică și universitară intră în vigoare de la data adoptării de către Senatul Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți și publicarea acestuia pe pagina web a Universității.

Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Ediția: 2
Data: 22.06.2022
Pag. 15 din 15

Codul de etică al Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți

2. La data intrării în vigoare a prezentului Cod se abrogă orice prevedere contrară.
3. Codul de etică universitară este adus la cunoștința tuturor membrilor comunității universitare de către șefii subdiviziunilor.
4. Nici o dispoziție a prezentului Cod nu poate fi interpretată în sensul restrângerii drepturilor membrilor comunității universitare garantate prin lege sau prin contractul colectiv de muncă.
5. Modificarea sau completarea Codului de etică universitară poate fi realizată doar de Senatul Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți.